

Simularea Examenul de bacalaureat național 2025-Proba E.c) ISTORIE

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; -profil sportiv, toate specializările; -profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; -profil teologic, toate specializările.

Minden tétel kötelező. 10 pontot kapnak hivatalból.

- A tényleges munkaidő 3 óra

I. TÉTEL(30 pont)

Olvassa el figyelmesen az alábbi forrásokat:

A. „A Kárpátok és a Duna közötti román társadalom fejlettségi szintjének megbecsülése szempontjából [...] különös jelentőséggel bír az az oklevél, amellyel Magyarország királya, IV. Béla 1247-ben a johannita lovagoknak adományozta A Szörényi bánt. Az oklevélből [...] kiderül, hogy a gazdaság fő ágai a következők voltak: növénytermesztés, állattenyésztés és halászat. A mezőgazdaságra és annak fejlettségi állapotára vonatkozóan támpontot ad az oklevélben a vetés és a malom említése. Ezek száma elég magas lehetett, tehát a mezőgazdaság elég fejlett ahhoz, hogy külön említést érdemeljen az oklevélben. Az optimális természeti adottságok miatt a szarvasmarha- és juhtenyésztés fontos helyet foglalt el a korabeli gazdaságban. [...]

Megemlítik a román kenézségek és vajdaságok létezését, amelyek bár a Magyar Királyságtól függték, annak közigazgatási hierarchiáján belül bizonyos önállóságot élveztek. [...]

Az oklevélből kitűnik, hogy a Kárpátoktól délre fekvő politikai formációk már jóval 1247 előtt is léteztek. Litovoi [...] és Seneslau [...] vajdaságairól [...] azt állították, hogy azokon a helyeken úgy fognak uralkodni, ahogyan korábban is uralkodtak. [...] A püspökségek és érsekségek említése mellett [...] találunk adatokat a katonai formációk létezéséről, amelyek a román kenézek katonai egységeit alkották”.

(St.Stefănescu, Románia középkori története)

B. „Az uralkodói hatalom magas fokú fejlettségének legbiztosabb jele volt Havasalföld és Moldva figyelemre méltó katonai ereje [...] és külpolitikájuk rendkívüli hatékonysága. I. Mircea (Mircea cel Bătrân) alatt Havasalföld területileg legnagyobb kiterjedésű volt, mert a fejedelem nemcsak az erdélyi birtokait szilárdította meg, amelyeket a magyar királyi családtól hűbértokként kapott, hanem Dobrudzsát is fennhatósága alá vonta. Alexandru cel Bun katonai ereje lehetővé tette számára, hogy megakadályozza az idegen hatalmak beavatkozását, különösen a Magyar Királyságét, amely a Luxemburgi Zsigmond és II. Jagelló Ulászló között kötött lubloui szerződésben előirányozta Moldva felosztását Magyarország és Lengyelország között (1412) érdekszférákra. A moldvai uralkodó megerősítette kapcsolatait Lengyelországgal annak köszönhetően, hogy két alkalommal is hathatós támogatást nyújtott neki a teuton lovagok ellen: Grunwaldnál (1410) és Marienburgnál (1422).

A két ország konszolidációja és megerősödése a külpolitikában is tükröződött; az 1408-ban Pisában összegyűlt bíborosok, hogy az ortodox világ részvételével általános zsinatot készítsenek elő, a Havasalföld és Moldva uralkodóit, közvetlenül a bizánci császár után helyezte a keleti politikai hierarchiában. ”

(M.Bărbulescu, D.Deletant, K.Hitchhins, S.Papacostea, P.Teodor - Román történelem)

E források alapján válaszoljon a következő kérdésekre:

1. Nevezze meg a B. forrásban említett évszázadot. **2 pont**
2. Nevezze meg az A. forrás alapján a Havasalföldön fellelhető 2 kezdetleges államalakulatot. **2 pont.**
3. Nevezzen meg két román történelmi területet, amelyekről az A forrásban, illetve a B forrásban szó esik. **6 pont**
4. Írja fel a vizsgalapra a forrásnak megfelelő szerződést, amely Moldova befolyási övezetekre való felosztását említi. **3 pont**
5. Írja le az A. forrásból kiválasztott két információ között felállított ok-okozati összefüggést, megadva az egyes információk szerepét (ok és okozat). **7 pont**
6. Írjon le két további történelmi eseményt Moldvára vonatkozóan a XV. század második felében. **6 pont**
7. Említsen meg egy olyan katonai esemény jellemzőjét, amelyben a románok részt vettek a XIV. század első felében. **4 pont**

II. TÉTEL(30 pont)**Olvassa el figyelmesen az alábbi szöveget:**

„Az aurelianusi visszavonulás (Kr. u. 270-275) fő okai nem katonai jellegűek voltak, hiszen a római seregek által elhagyott területeket nem szállták meg idegenek, a provinciát nem engedték át barbár csoportoknak, hanem demográfiai, politikai és társadalmi-gazdasági jellegűek. Később Dél-Dácia egyes részei visszatértek a Római Birodalomhoz, a Kárpátokon belüli terület végleg elvesztette közvetlen kapcsolatát a Római Birodalommal. A kivonulás következtében ez a terület látszólag minden politikai-állami struktúra nélkül maradt. Csak gyaníthatjuk, hogy a római hagyományok szerinti politikai szerveződések bizonyos formái megmaradtak. A népek faluközösségekbe szerveződtek, amely az évezred közepén a Római Birodalom és a barbár királyságok mellett Európa egyik politikai szerveződési formájává vált.

Demográfiai szempontból az aurelianusi visszavonulásnak jelentős következményei voltak, mert a hadsereg (és konkrétan a katonacsaládok) mellett sok civil is távozott, akik vagy érdekeltségi viszonyok révén kötődtek a római hadsereghez, vagy inkább a birodalomban, az Aurelianus által alapított új dél-dunántúli „Dáciában” szerettek volna élni. A lakosság egy részének távozása a trákiai Dáciából a távozók szabad kezdeményezésén alapult; a döntés nem a római államé volt, mert még a Hadrianus uralkodásának elején bekövetkezett válságos pillanatokban sem merült fel a római polgárok kivonulásának kérdése, hanem inkább a barbároknak áldozatul esett rómaiak veszélyét hangsúlyozták. A népesség csökkenése - bár általános jelenség volt az egykori provinciában - nem mindenütt egyforma intenzitással, hanem a különböző helyzeteknek megfelelően következett be, a nagyobb katonai központok drámai csökkenésétől a vidéki területeken alig érzékelhető csökkenésig.

A meghatározó tényezők a gazdasági tevékenység korlátozása, a mezőgazdasághoz való visszatérés, a vidékiesedés (a termelés nagyrészt vidéken folyik), az életminőség, a szokások és a törvények fokozatos megváltozása, valamint a vagyon elherdálása és megsemmisítése, az előző generációk által felhalmozott javak elherdálása.

(M.Bărbulescu , D.Deletant, K.Hitchins, S.Papacostea , P.Teodor- Románia története)

A forrás alapján válaszoljon a következő kérdésekre:

1. Nevezze meg azt a századot, amelyre a forrás utal. **2 pont**
2. Nevezze meg azt a történelmi területet, amelyre a forrás utal. **2 pont**
3. Említse meg az aurelianuszi visszavonulásnak a Kárpátokon belüli területre gyakorolt egyik következményét, azaz gazdasági következményét, amelyre az adott forrás utal. **6 pont**
4. Említsen három európai politikai szerveződési formát. **6 pont**
5. Fogalmazzon meg egy álláspontot az aurelianuszi kivonulás demográfiai következményeiről, alátámasztva azt a forrásból kiválasztott két információval. **10 pont**
6. Érveljen egy releváns történelmi ténnyel amellet, hogy a helyi, Kárpátokon belüli autonómiák alapvető szerepet játszottak a középkori román államok kialakulásában. (Hangsúlyt kap a releváns történelmi tény bemutatása, valamint az ok-okozati összefüggést és a következtetést kifejező kötőszavak használata). **4 pont**

III. TÉTEL.....(30 pont)**Írjon egy esszét a román államok fejlődéséről a XIV. és XV. századokban, figyelembe véve:**

- A Kárpátoktól délre fekvő középkori román állam megszilárdítására irányuló intézkedés meghatározása a XIV. század második felében.
- Nevezzen meg két katonai eseményt a XIV-XV. századból, és mindegyiknek egy-egy jelentőségét;
- Mutasson be egy olyan diplomáciai eseményt a XIV-XV. századból, amelyben román uralkodók részt vettek;
- Fogalmazzon meg egy álláspontot a román országok szerepéről az európai keresztény világ védelmében a XV. században, és támassza alá történelmi érvel.

Megjegyzés! Pontozzák a megfelelő történelmi nyelvezet használatát, az esszé szerkezetét, az ok-okozati összefüggés hangsúlyozását, a történelmi érvelés kidolgozását (egy releváns történelmi tény bemutatása és az ok-okozati összefüggést és a következtetést kifejező kötőszavak használatát), a történelmi tények időrendi/logikai sorrendjének tiszteletben tartását és a dolgozat megadott terjedelmi korlátok közé való illesztését.